

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 30.3.2007
KOM(2007) 146 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

i2010. 2007 m. metinė informacinė visuomenės ataskaita

{SEK(2007) 395}
{Volumes 1, 2, 3}

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

i2010. 2007 m. metinė informacinės visuomenės ataskaita

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Informacinės visuomenės raida 2006 m.....	3
3.	i2010 įgyvendinimas 2006 m. ir 2007–2008 m. numatyti veiksmai.....	4
3.1.	Informacinė erdvė	4
3.2.	Inovacijos ir IRT MTP	5
3.3.	Įtrauktis ir viešųjų paslaugų bei gyvenimo kokybės gerinimas	7
4.	Ateities tendencijos	9
5.	Ateities veikslių planas atsižvelgiant į i2010 laikotarpio vidurio peržiūrą.....	11

1. ĮVADAS

i2010 – tai Komisijos informacinės visuomenės ir žiniasklaidos politikos iniciatyva. Ja užtikrinamas Komisijos informacinės visuomenės ir žiniasklaidos politikos nuoseklumas ir siekiama padidinti svarbų informacijos ir ryšių technologijų (IRT) indėlį į mūsų ekonominės veiklos rezultatus ir atnaujintą Lisabonos strategiją. i2010 iniciatyva įgyvendinama sparčiai kintančioje aplinkoje, todėl ją reikia nuolat atnaujinti ir patikslinti. Ši ataskaita – tai antrasis iniciatyvos atnaujinimas parengiant dirvą išsamesnei laikotarpio vidurio peržiūrai 2008 m.

Bendri 2006 m. rezultatai yra teigiami¹. Pagrindiniai rodikliai gerėja, o IRT išlieka pagrindinis augimo ir inovacijų skatinimo veiksnys. Prieš ketverius ar penkerius metus investicijas į IRT stabdžiusį skepticizmą pakeitė didesnis pasitikėjimas mūsų gebėjimu kurti ir diegti IRT sistemas užtikrinant ekonominę ir socialinę naudą. Kalbant apie politikos veiksmus, 2005 m. birželio mėn. pradėjus i2010 paskelbtos įvairios ES masto iniciatyvos jau sėkmingai įgyvendinamos. Valstybių narių lygmeniu visose 2006 m. nacionalinėse reformų programose skiriama daugiau dėmesio IRT politikos integravimui.

Komisija įgyvendina i2010 iniciatyvą glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis i2010 aukšto rango ekspertų darbo grupėje. Komisija įgyvendindama pramonės politiką 2006 m. įkūrė IRT sektorių ir pilietinę visuomenę atstovaujančią IRT darbo grupę². Remdamasi šia veikla ir ypač darbo grupės ataskaita, Komisija priėjo prie išvados, kad iš esmės dabartinė politikos sistema yra tinkama. Remdamasi šiuo bendradarbiavimu ir ypač darbo grupės ataskaita, Komisija priėjo prie išvados, kad iš esmės dabartinė politikos sistema yra tinkama. Komisija atsižvelgs į darbo grupės rekomendacijas ir parengs siūlymus imtis konkrečių veiksmų tais klausimais, kurie dar nėra sprendžiami pagal esamas politikos kryptis.

2. INFORMACINĖS VISUOMENĖS RAIDA 2006 M.

Praėjus šešeriems metams nuo to laiko, kai sprogo interneto burbulas, informacinė visuomenė žengia nuolatinio augimo keliu. Dešimtmetį trunkančios investicijos į IRT jau duoda rezultatų, įvairiose IRT srityse skatina inovacijas, o ES tampa žiniomis grindžiama ekonomika. Nuo 2005 m. IRT sektoriaus pažangą vis labiau skatino programinės įrangos rinkos plėtra ir kiek mažiau – elektroninių ryšių segmento plėtra. Tai rodo, kad atsižvelgiant į inovacijų tendencijas reikia daugiau visuotinės sklaidos programinės įrangos produktų. Didelė sisteminės programinės įrangos ir e. verslo sistemų pardavimo apimtis rodo, kad įmonės priima naujoviškus ir brandesnius e. verslo sprendimus, net jeigu šias naujas investicijas vis dar renkasi tik didelės bendrovės arba pažangių e. verslo sprendimų pradininkai.

Vartotojai sparčiai pradeda naudotis naujomis paslaugomis, kurios plinta dėl technologijų konvergencijos. Plačiajuosčio ryšio skverbtis daugelyje valstybių narių šiuo metu yra didelė, o tai savo ruožtu skatina naujoviškų pažangių paslaugų plėtrą. Iš didėjančios muzikos pardavimo internetu apimties ir naujų skaitmeninių prietaisų matyti, kaip keičiasi turinio rinka. Pažanga taip pat daroma filmų platinimo ir interneto televizijos srityje. Pereinant nuo tradicinio turinio platinimo prie jo platinimo internetu, nepaprastai išaugo vartotojų kuriamo turinio apimtis.

¹ Šis vertinimas grindžiamas ES-25 duomenimis. ES-27 duomenimis bus galima naudotis nuo 2007 m.

² <http://ec.europa.eu/enterprise/ict/taskforce.htm>

Neatsilieka ir viešasis sektorius. Internetu teikiamos viešosios paslaugos tampa kokybiškesnės ir duoda akivaizdžiai veiksmingų rezultatų: vis daugiau paslaugų teikiama internetu, esamos paslaugos tapo modernesnės, ir vis daugiau europiečių su viešuoju sektoriumi susijusius reikalus tvarko internetu. Šioje srityje pirmąją viešojo administravimo sektorius, nuo jo nedaug atsilieka sveikatos ir švietimo sektoriai.

ES gali remtis šiais pasiekimais įgyvendindama ekonomikos augimo ir inovacijų politiką, o pagrindinį IRT vaidmenį siekiant Lisabonos tikslų pripažįsta visos valstybės narės. Palyginti su 2005 m., 2006 m. nacionalinėse reformų programose valstybės narės skiria daugiau dėmesio IRT politikos integravimui³. IRT vadinamos inovacijų varikliais, taip pat vyriausybės ir verslo modelių pertvarkymo ir mūsų gyvenimo kokybės gerinimo priemone. Plačiajuosčio ryšio, e. vyriausybės ir skaitmeninio raštingumo srityse, kurios 2005 m. pripažintos prioritetinėmis, valstybės narės padarė nemažą – nors kiek nevienodą – pažangą. Daugelyje šalių ryškėja nauji prioritetai: IRT moksliniai tyrimai ir plėtra (MTP), pasitikėjimo ir saugumo klausimai, priemonės administracijų ir įmonių administracinėms išlaidoms mažinti. Tarp valstybių narių vis dar yra skirtumų, tačiau tam tikrose srityse, pavyzdžiui, plačiajuosčio ryšio įsisavinimo, naujų paslaugų ar e. vyriausybės kūrimo, ES pirmaujančios valstybės yra ir pasaulio lyderės.

3. I2010 ĮGYVENDINIMAS 2006 M. IR 2007–2008 M. NUMATYTI VEIKSMAI

3.1. Informacinė erdvė

Skaitmeninė konvergencija pagaliau pasiekė brandos etapą. Nors procesas toli gražu nėra baigtas, konvergencija iš tikrųjų tampa realybe. Politikos formuotojai turi užtikrinti, kad poveikį konvergencijos procese dalyvaujantiems sektoriams turinčiuose teisės aktuose būtų užtikrintas teisinis aiškumas, būtinas suinteresuotosioms šalims, kad jos galėtų kurti inovacijas. Siektinas tikslas – reaguoti į technologijų pažangą taip, kad būtų skatinama konkurencija, konsoliduojama vidaus rinka ir teikiama nauda vartotojams. Iš pagrindinių aktualių politikos klausimų peržiūros matyti, kad bendra teisinė ir reguliavimo sistema yra palanki tolesnei konvergencijai⁴.

Jau pradėta įgyvendinti dauguma pagrindinių pagal pirmąjį i2010 ramstį suplanuotų veiksmų, kurių tikslas – sukurti bendrą Europos informacinę erdvę. 2006 m. buvo atlikta **elektroninių ryšių reguliavimo sistemos** peržiūra, siūlymus dėl sistemos pakeitimų ketinama pateikti iki 2007 m. vidurio. Pateikus Žaliają knygą dėl universaliųjų paslaugų elektroninių ryšių sektoriuje ateities, 2007 m. diskusijos bus tęsiamos. Peržiūrint reguliavimo sistemą buvo skatinama geriau ir veiksmingiau naudoti radijo spektrą, taip pat numatyti daugiau lankstumo⁵. Vėliau bus teikiami pasiūlymai dėl bendro požiūrio į kolektyvinį spektro naudojimą ir papildomus dažnius, atlaisvinamus pereinant prie skaitmeninio transliavimo (angl. *digital dividend*). Komisija taip pat nagrinės su privatumu susijusias problemas ir grėsmes, kurios atskleistos 2006 m. surengus viešąsias konsultacijas dėl **radijo dažninio atpažinimo (RDA)**.

³ Atnaujintos Lisabonos strategijos įgyvendinimas. „Rezultatų pateikimo metai“, COM(2006) 816, 2006 12 12.

⁴ „Konvergencijos uždaviniai“, i2010 aukšto rango ekspertų darbo grupės darbo dokumentas, 2006 12 12.

⁵ Sparti prieiga prie spektro, skirta bevielio elektroninio ryšio paslaugoms, lankstesnėmis sąlygomis, COM(2007) 50, 2007 2 8.

Komisija papildys Europos **garso ir vaizdo politiką** naujais elementais ir skatins tęsti diskusijas dėl žiniasklaidos pliuralizmo bei žiniasklaidos raštingumo. Europos garso ir vaizdo sektorius ir toliau bus finansiškai remiamas pagal naująją 2007–2013 m. MEDIA 2007 programą. Be to, Komisija numatys priemones, skirtas **mobiliesios televizijos** visoje ES diegimui ir įsisavinimui remti.

Pradėjus teikti naujas interneto paslaugas, rinkos dalyviai įgyja patirties kuriant **naują, daugiakalbį ir novatorišką turinį**. Komisijos inicijuota Chartija dėl filmų internete, kuriai 2006 m. pritarė verslo lyderiai, yra pirmasis šio proceso etapas. Šiuo metu Komisija nagrinėja, kaip pasitelkus šią chartiją būtų galima atverti kelią platesnio masto interneto turinio politikai, kuria būtų skatinama kurti aukštos kokybės ir naujovišką interneto turinį.

Politiniu lygmeniu kitas uždavinys yra užtikrinti, kad **vartotojai** pasitikėtų ir naudotųsi naujomis paslaugomis. 2006 m. Komisija pasiūlė reglamentą, kuriuo siekiama sumažinti tarptautinio tarptinklinio ryšio tarifus judriojo ryšio paslaugų vartotojams, o 2007 m. vasario mėn. ji pradėjo viešąsias konsultacijas dėl vartotojų apsaugos *acquis* persvarstymo Europos mastu⁶.

Galiausiai, Komisija savo naująją **saugios informacinės visuomenės** strategiją papildė Komunikatu dėl kovos su nepageidaujama e. paštu, šnipinėjimo programomis ir žalinga programine įranga, o 2007 m. imsis kibernetinių nusikaltimų klausimo. Siekdama priimti sprendimą, ar reikėtų pratęsti Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA) įgaliojimą, Komisija įvertins agentūros darbą, taip pat stebės saugumo priemonių įgyvendinimą, kad galėtų įvertinti papildomų veiksmų poreikį iki 2008 m.

2007–2008 m. Komisija:

- Pateiks pasiūlymus dėl elektroninių ryšių reguliavimo sistemos peržiūros, pradės diskusijas dėl universaliųjų paslaugų ateities ir toliau tobulins koordinuotą lankstaus ir veiksmingo spektro valdymo sistemą, ypač kolektyvinio spektro naudojimo ir papildomų dažnių, atlaisvinamų pereinant prie skaitmeninio transliavimo, srityse.
- Įvertins žiniasklaidos raštingumo politikos poreikius ir pasiūlys visapusiškas RDA ir mobiliesios televizijos strategijas.
- Skatins visapusišką požiūrį į aukštos kokybės naujoviško turinio kūrimą.
- Saugumo strategiją papildys komunikatu dėl kibernetinių nusikaltimų, įvertins ENISA darbą siekdama priimti sprendimą dėl jos įgaliojimo pratęsimo ir įvertins papildomų veiksmų saugumo srityje poreikį (2008 m.).

3.2. Inovacijos ir IRT MTP

Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas – svarbiausias Komisijos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos uždavinys. ES išklė tikslą į MTP investuoti 3 % savo BVP, iš kurių 2 % turėtų skirti privatusis sektorius. ES dar toli gražu nepasiekė šio tikslo: moksliniams tyrimams ir plėtrai šiuo metu skiriama apytikriai 1,9 % BVP. 2006 m. metinėje Lisabonos pažangos ataskaitoje pabrėžiama, kad visos valstybės narės nustatė nacionalinius investicijų į

⁶ Žalioji knyga dėl vartotojų *acquis* persvarstymo, COM(2006) 744, 2007 2 8, http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/acquis/index_en.htm

MTP tikslus, ir, jei visi šie tikslai bus įgyvendinti, 2010 m. ES investicijos į MTP sieks 2,6 % BVP.

IRT sektoriui tenka didelė bendrų verslo išlaidų MTP dalis (26 % 2003 m.⁷). Kaip pabrėžė IRT darbo grupė, jei ES nori pasiekti 3 % BVP tikslą, būtina didinti IRT MTP išlaidas. **Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų programos (7BP)**, kuri bus įgyvendinama 2007–2013 m., pradžia taps svarbiu postūmiu Europos moksliniams tyrimams ir inovacijoms. ES į IRT investuos daugiau nei 9 mlrd. EUR – tai didžiausia vienai sričiai 7BP skiriama suma. Komisija ir toliau bendradarbiaus su devyniomis Europos IRT technologijų platformomis, sukurtomis siekiant stiprinti partnerystę su pramone ir sutelkti kritinę mokslinių tyrimų išteklių masę strategiškai svarbiose srityse. Dvi iš šių platformų sudarys pagrindą **bendroms technologijų iniciatyvoms (BTI)** – tai naujo tipo iniciatyvos, kurias įgyvendinant ES, valstybių narių ir pramonės lėšos bus sutelktos viešosiose ir privačiosiose mokslinių tyrimų partnerystėse siekiant skatinti pažangiausius Europos mokslinius tyrimus.

ES taip pat išipareigojo sudaryti geresnes pagrindines sąlygas inovacijoms⁸ ir todėl nustatė 10 svarbiausių veiksmų⁹. Siekdama užtikrinti, kad ES **standartizacijos politika** IRT sektoriuje atitiktų šiandien sparčiai kintančios rinkos keliamus uždavinius, Komisija stengiasi nustatyti politikos trūkumus. Ji taip pat skatins viešosios valdžios institucijas bendradarbiauti, stiprinti ES viešojo sektoriaus – pirmojo **inovacinių ir (arba) ikiprekybinio etapo produktų ir paslaugų** pirkėjo – vaidmenį ir taip atverti naujas galimybes pirmaujančioje IRT grindžiamų ir kitų produktų ir paslaugų rinkoje.

Inovacijų šaltinis – ne tik moksliniai tyrimai: inovacijos vis dažniau kuriamos technologijų vartotojų iniciatyva arba dėl organizacinių pokyčių. IRT politikos rėmimo programa (IRT PRP), vykdoma pagal **Konkurencingumo ir inovacijų programą (KIP)**, skatinamos inovacijos ir konkurencingumas ir siekiama užtikrinti, kad piliečiai, vyriausybės ir įmonės, ypač MVĮ, plačiau išsisavintų IRT ir geriausiai jomis pasinaudotų. 2007 m. IRT PRP daugiausia dėmesio bus skiriama viešojo sektoriaus, kaip vartotojo, vaidmeniui ir trims pagrindinėms temoms: veiksmingos ir sąveikios e. vyriausybės paslaugos; IRT ir prieinamumas, senėjimas bei socialinė integracija; ir IRT panaudojimas tvarioms ir sąveikioms sveikatos paslaugoms teikti. 2007 m. Komisija tęs politikos poreikių peržiūrą siekdama skatinti **e. verslą** ir sukurti jam geresnes sąlygas pasitelkdama *eBusiness W@tch* ir eBSN (Europos e. verslo rėmimo tinklą)¹⁰. Ji atsilieps į IRT darbo grupės raginimą parengti ilgalaikę **e. įgūdžių** strategiją joje numatant sąsajas su švietimu ir mokymu.

Valstybės narės ir regionai raginami remti IRT plėtrą pagal savo poreikius IRT produktų, paslaugų ir infrastruktūros kūrimo srityse. 2000–2006 m. su IRT susijusiems projektams ES iš struktūrinių fondų skyrė apytikriai 7 mlrd. EUR. IRT taip pat yra vienas iš prioritetų 2007–2013 m. Bendrijos sanglaudos politikos strateginėse gairėse¹¹.

⁷ Komisijos tarnybų vertinimas, remiantis EBPO ir Eurostato MTP išlaidų 2003 m. tyrimu.

⁸ Naujovėms atvira, šiuolaikiška Europa, COM(2006) 589, 2006 10 12.

⁹ Žinių taikymas praktikoje: įvairialypė ES naujovių strategija, COM(2006) 502, 2006 9 13.

¹⁰ <http://www.ebusiness-watch.org/> ir http://ec.europa.eu/enterprise/e-bsn/index_en.html

¹¹ COM (2006) 386, 2006 7 13.

2007–2008 m. Komisija:

- Pateiks Tarybai pasiūlymus dėl nanoelektronikos (Europos nanoelektronikos iniciatyvos patariamoji taryba, ENIAC) ir įterptųjų sistemų (ARTEMIS) bendrų technologijų iniciatyvų.
- Peržiūrės IRT standartizaciją.
- Analizuos ikiprekybinių viešųjų pirkimų potencialą siekiant gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir Europos inovacijų diegimo rezultatus.
- Ir toliau koordinuos IRT įsisavinimo politiką, persvarstys e. verslo politikos kryptis bei tendencijas ir nustatys reikalingas politikos priemones.
- Atsižvelgdama į bendradarbiavimo su IRT darbo grupę rezultatus, įvertins veiksmų poreikį e. įgūdžių ir įsidarbinimo galimybių srityse.

3.3. Įtrauktis ir viešųjų paslaugų bei gyvenimo kokybės gerinimas

Įtrauktis

Dėl inovacijų keičiasi vartotojų vaidmuo, todėl vis didėja poreikis, kad vartotojai dalyvautų jas kuriant. Svarstymo procesas šioje srityje inicijuotas E. įtraukties konferencijoje Rygoje, o ministrų deklaracijoje nustatytos politinės tolesnių veiksmų gairės. Vėliau Komisija, remdamasi išsamiomis konsultacijomis, pateiks savo **2008 m. e. įtraukties iniciatyvos** viziją. Ji taip pat apžvelgs pažangą e. **prieinamumo** srityje ir įvertins poreikį imtis tolesnių veiksmų, įskaitant teisinių priemonių pasiūlymus¹².

Komisija ir toliau remis pastangas užtikrinti didelės spartos **plačiajuosčio ryšio prieigą** visiems europiečiams. Ši veikla papildys ambicingą Komisijos iniciatyvą dėl „Regionų ekonominių pokyčių“, pradėtą pasinaudojant parama iš struktūrinių fondų¹³. Toliau vykdydama Rygos deklaracijoje numatytus išsipareigojimus, Komisija persvarstys **skaitmeninio raštingumo** priemones ir politiką, atidžiai atsižvelgdama į su švietimu ir mokymu susijusius aspektus.

2007–2008 m. Komisija:

- Paskelbs visapusiškos e. įtraukties politikos viziją (2007 m.) ir parengs Europos e. įtraukties iniciatyvą 2008 m.
- Apžvelgs pažangą e. prieinamumo srityje ir prireikus pasiūlys tolesnių veiksmų.
- Rems informuotumo didinimo pastangas (didelis renginys, skirtas plačiajuosčiam ryšiui kaimo bendruomenėse, planuojamas 2007 m.) ir gerosios patirties užtikrinant didelės spartos plačiajuosčio ryšio prieigą visiems europiečiams mainus (tinklavietė).

¹² Pavyzdžiui, Komisija į savo iš dalies pakeistus pasiūlymus dėl Garso ir vaizdo žiniasklaidos paslaugų direktyvos įtrauks nuostatą, kuria siekiama, kad garso ir vaizdo žiniasklaidos paslaugos būtų prieinamos žmonėms su regėjimo ar klausos negalia.

¹³ Regionų ekonominiai pokyčiai, COM(2006) 675, 2006 11 8.

- Inicijuos regioninius tinklus „Geresnės IRT sąsajos tarp regionų“ ir „E. vyriausybės paslaugos regionams ir verslui“ pagal regionų ekonominių pokyčių iniciatyvą.
- Persvarstys skaitmeninio raštingumo priemones ir politiką.

Viešųjų paslaugų gerinimas

2006 m. internetu teikiamų paslaugų kokybė labiausiai pagerėjo e. vyriausybės ir e. sveikatos srityse. Valstybės narės daro pažangą įgyvendindamos nacionalines **e. vyriausybės** iniciatyvas ir bendradarbiauja vykdydamos bendrą veiklą ES mastu, kad iki 2010 m. pasiektų aukštus e. vyriausybės veiksmų plano tikslus. 2006 m. pradėjo veikti ES e. sveikatos portalas. Visos valstybės narės užbaigė savo e. sveikatos strategijas, ir bus sudaryta galimybė susipažinti su šalių sukaupta gerąja patirtimi **e. sveikatos** srityje.

Valstybės narės pripažįsta viešųjų paslaugų, teikiamų pasitelkus IRT, svarbą Europos mastu ir nustatė pagrindines priemones tarpvalstybinei sąveikai užtikrinti. Pagal IDABC programą 2007 m. Komisija persvarstys Europos sąveikumo sistemą¹⁴. Komisija taip pat pateiks rekomendaciją dėl e. sveikatos paslaugų sąveikos ir inicijuos priemones inovacijoms palankiai e. sveikatos paslaugų rinkai remti asmenų sveikatos stebėjimo ir valdymo srityje. Pasitelkus fiksuotojo ar bevielio plačiajuosčio ryšio technologijas, taip pat judriojo ryšio infrastruktūras ir integruotas išteklių infrastruktūras (GRID) technologijas, iki 2008 m. siekiama sukurti sveikatos apsaugos informacijos tinklus.

2007–2008 m. **pagal IRT politikos rėmimo programą įgyvendinant didelio masto bandomuosius projektus** ir toliau bus remiamos pastangos gerinti viešąsias paslaugas elektroninio identifikavimo (eID), saugaus duomenų perdavimo tarp administracijų, e. pirkimo, e. dalyvavimo, pacientų duomenų skubios pagalbos atveju ir elektroninio recepto srityse. E. pirkimo ir eID plataus masto bandomieji projektai taip pat bus remiami vykdamant veiklą šiose srityse pagal IDABC programą.

2007–2008 m. Komisija:

- Ir toliau remis e. vyriausybės veiksmų plano įgyvendinimą: stengsis integruoti bei pertvarkyti savo valdymo struktūrą ir persvarstys Europos sąveikumo sistemą.
- Pateiks rekomendaciją dėl e. sveikatos paslaugų sąveikos, skatins inovacijoms palankią e. sveikatos paslaugų rinką ir sukurs sąveikų sveikatos apsaugos informacijos tinklą (2008 m.).
- Pradės didelio masto bandomuosius projektus pagal KIP.

Gyvenimo kokybė

IRT ne tik skatina inovacijas ir konkurencingumą, bet ir keičia žmonių gyvenimo būdą ir bendravimo įpročius. Atsižvelgiant į tai, i2010 iniciatyvoje daugiausia dėmesio skiriama sritims, kuriose technologijų naujovės galėtų labai pagerinti gyvenimo kokybę: visuomenės senėjimas, kultūrų įvairovė, pažangieji automobiliai ir klimato kaita.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/6227>

2007 m. Komisija pradės pavyzdinę iniciatyvą „**Senėjimas informacinėje visuomenėje**“. Ji apims Kasdienį gyvenimą palengvinančios aplinkos mokslinių tyrimų iniciatyvą, grindžiamą ES sutarties 169 straipsniu, pagal kurią į produktus ir paslaugas integruojamos technologijos užtikrinant tęstinumą nuo pradinių mokslinių tyrimų iki produktų ar paslaugų pateikimo naudoti. Ją papildys ilgalaikiai moksliniai tyrimai pagal 6BP bei 7BP ir diegimo veikla pagal KIP, pavyzdžiui, pagyvenusių žmonių priežiūra namuose.

Šiuo metu įgyvendinamos **Skaitmeninių bibliotekų iniciatyva ir pavyzdinė Pažangaus automobilio iniciatyva**. Komisija pateikė rekomendacijas dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos ir dėl mokslinių išteklių. Valstybių narių paprašyta atnaujinti e. skambučio diegimą. 2007 m. Komisija įvertins pažangą, padarytą įgyvendinant pažangaus automobilio iniciatyvą ir derantis dėl savanoriško e. skambučio diegimo automobiliuose.

Naujos IRT grindžiamos technologijos būtinos ne tik siekiant veiksmingiau naudoti išteklius, bet ir įgyvendinti kokybinius pokyčius pereinant prie radikaliai skirtingų ir tausesnių ekonominių ir socialinių vartojimo modelių. 2007 m. bus parengta i2010 pavyzdinė iniciatyva, kurios tikslas – spręsti tokius prioritetinius klausimus kaip **energijos vartojimo efektyvumas ir tvari aplinka**.

2007–2008 m. Komisija:

- Pradės pavyzdinę iniciatyvą „Senėjimas informacinėje visuomenėje“, pasiūlys iniciatyvą pagal 169 straipsnį kasdienį gyvenimą palengvinančios aplinkos srityje ir inicijuos bandomuosius projektus pagal KIP, kuriuose daugiausia dėmesio bus skiriama savarankiško gyvenimo ir chroniškų ligų stebėjimo klausimams.
- Apžvelgs Rekomendacijos dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos įgyvendinimą (2008 m.).
- Įvertins pavyzdinės Pažangaus automobilio iniciatyvos ir E. skambučio iniciatyvos įgyvendinimą.
- Parengs pavyzdinę iniciatyvą „IRT tvariam augimui“.

4. ATEITIES TENDENCIJOS

Priėmus Lisabonos strategiją inovacijos tapo svarbiausiu prioritetu, o ES šioje srityje parengė išsamią politikos darbotvarkę. Plačiai pripažįstama, kad IRT yra svarbiausia inovacijų kūrimo priemonė. Kad pasinaudotų 2005 ir 2006 m. i2010 iniciatyvos pasiekimais, ES turi vadovautis labiau į ateitį orientuotu požiūriu ir sustiprinti IRT politikos ir Lisabonos prioritetų sąsajas. Politikos formuotojai taip pat turi suprasti, kad pasinaudojant socialinėmis ir ekonominėmis naujovėmis galima suteikti galimybę naujoms grupėms pasinaudoti informacinės visuomenės privalumais ir skatinti konkurenciją bei Europos pramonės lyderystę į šį procesą įtraukiant plačiąją visuomenę. Todėl atliekant i2010 iniciatyvos 2008 m. laikotarpio vidurio peržiūrą reikėtų nagrinėti tris toliau nurodytus klausimus.

Nauja tinklų ir interneto inovacijų banga

Informacinė visuomenė jau tampa realybe. Pigūs tinklai, kuriuos papildo judriojo arba bevielio ryšio tinklai, sudaro sąlygas nenutrūkstamai prisijungti ir naudotis tinklo programomis bei jame teikiamomis paslaugomis, o visuomenė vis plačiau naudojami šia galimybe.

Pažangą šioje srityje skatina naujos technologijų raidos tendencijos, pavyzdžiui, perėjimas prie labai didelės spartos tinklų, visuotinės prieigos bevielų technologijų, naujos kartos interneto technologijų (web 2.0), daiktų interneto (angl. *Internet of Things*), GRID technologijų, naujos tinklo architektūros, interneto paslaugų, vartotojo sąsajų, vartotojų kuriamo turinio ir socialinio bendravimo internetu. Šios tendencijos turės įtakos verslo ir darbo aplinkai, atvers naujas galimybes sektoriui, pasiūlys naujų e. verslo ir užimtumo sprendimų ir taip pagerins darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą. Dėl jų padidės vartotojų kaip inovacijų kūrėjų vaidmuo. Ši tendencija jau dabar akivaizdi, matant, kaip smarkiai išaugo vartotojų kuriamo turinio apimtis.

Nors daugelis ateities tinklų ir interneto aspektų dar kuri laiką nebus įgyvendinti, jau dabar galima nustatyti kliūtis informacinės visuomenės raidai. Jos susijusios su įvairiomis sritimis nuo investicijų į didesnės spartos plačiajuosčio ryšio technologijas ir tinklo neutralumą iki spektro prieinamumo ir saugumo klausimų. Išankstinėse konsultacijose su suinteresuotosiomis šalimis dėl ilgalaikių pokyčių reikėtų išnagrinėti galimų politikos veiksmų poreikį.

Inovacijos vartotojo požiūriu

Atsirandant naujoms paslaugoms kyla naujų su vartotoju susijusių uždavinių. Padidėjus vartotojų kuriamo turinio apimčiai, atsiveria naujos galimybės kurti kūrybiškesnę ir novatoriškesnę informacinę visuomenę. Kaip anksčiau naujiems bendradarbiavimo procesams kurti vartotojai pasinaudojo atvirąja programine įranga (angl. *open source software*), taip dabar jie naudojami IRT naujoviškam turiniui kurti ir juo keistis. Dėl to kyla naujų problemų, ypač susijusių su teisine atsakomybe už turinio platinimą, pakartotinį autoriaus teisėmis saugomos medžiagos naudojimą ir privatumo apsaugą.

Todėl tradicinė vartotojo samprata informacinėje visuomenėje keisis. Nepaisant to, politikos kryptys, kuriomis siekiama pašalinti kliūtis platesniam IRT naudojimui (kaip apibrėžta i2010 iniciatyvoje), netaps beprasmės. 2008 m. E. įtraukties iniciatyva užtikrinama, kad įgyvendinant i2010 būtų orientuojamasi į vartotoją, o Komisijos IRT politikoje jau dabar atsižvelgiama į vartotojų interesus. Vienas iš naujausių pavyzdžių – Komisijos pasiūlymas dėl tarptinklinio ryšio, kuriuo siekiama panaikinti nepagrįstus mokesčius vartotojams.

IRT paslaugomis ir produktais naudojami naujos gyventojų grupės. Vartotojams vis labiau rūpi klausimai, susiję su privatumu, sąveikos trūkumu, sutarčių sąlygų ir kainų skaidrumo stoka, per dideliu sistemų sudėtingumu ir bylinėjimosi neveiksmingumu. Politikos formuotojai turi spręsti šiuos nerimą keliančius klausimus.

Pagrindinių sąlygų gerinimas

Pagal ES naujovių strategiją vidaus rinkos sukūrimas yra būdas užtikrinti veiksmingą konkurenciją ir pakankamą veiklos mastą, kad didelės bendrovės ir daugelis MVĮ galėtų

konkuruoti pasaulyje. Todėl siekdama paskatinti inovacijas ir įgyvendinti geresnio reguliavimo principus, Komisija planuoja persvarstyti vidaus rinkos strategiją.

Vienas iš pagrindinių i2010 iniciatyvos tikslų – sukurti bendrą informacinę erdvę. Iki šiol daugiausia dėmesio buvo skiriama tinklų ir turinio reguliavimui. Net jeigu šioje srityje padaryta tam tikra pažanga, ES, kurioje yra 27 atskiros rinkos, dar toli iki bendros informacinės erdvės. Interneto paslaugų rinka jau dabar yra pasaulinė, tačiau daug ES vartotojų vengia internetu pirkti prekes ar paslaugas iš kitos valstybės narės. Teisiniai klausimai vis dar trukdo įmonėms užsiimti e. verslu, o tam tikrose srityse aptikta reguliavimo suvaržymų, dėl kurių gali atsirasti kliūčių konkurencingumui¹⁵.

Atsižvelgiant į naujas tendencijas, reikia apsvarstyti platesnę perspektyvą. Pavyzdžiui, naudodamiesi internetu pacientai gali rinktis gydymą visoje ES ar už jos ribų, taip pat gydytojus, kurie teiktų nuotolines paslaugas. Tai daro poveikį paslaugų organizavimui ir viešiesiems finansams. Todėl svarstant vidaus rinkos klausimus nereikėtų apsiriboti teisinių kliūčių, nagrinėtų persvarstant elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ir Garso ir vaizdo žiniasklaidos paslaugų direktyvą, įvertinimu. Remiantis IRT darbo grupės atliktu darbu, reikia apsvarstyti kliūtis, trukdančias teikti visos Europos interneto paslaugas, taip pat išnagrinėti, kaip pasitelkus IRT galima sustiprinti vidaus rinką, ir pabandyti įvertinti Europos informacinės visuomenės fragmentiškumo kainą ir riziką.

5. ATEITIES VEIKSMŲ PLANAS ATSIŽVELGIANT Į I2010 LAIKOTARPIO VIDURIO PERŽIŪRĄ

Kad galima būtų pasirengti diskusijoms dėl i2010 laikotarpio vidurio peržiūros 2008 m., Komisija siūlo, kad plėtojant įvairias temas aktyviau dalyvautų valstybės narės, i2010 aukšto rango ekspertų darbo grupė, sektoriaus atstovai, pilietinė visuomenė ir kitos suinteresuotosios šalys. Komisija:

- bendradarbiaudama su i2010 aukšto rango ekspertų darbo grupe apsvarstys 4 dalyje nurodytus klausimus,
- pradės viešąsias konsultacijas su visomis suinteresuotosiomis šalimis siekdama patvirtinti pagrindinių temų plėtojimo pasiūlymus,
- spręs pagrindinius klausimus, susijusius su i2010 laikotarpio vidurio peržiūra aukšto lygio susitikime 2008 m.

Šių diskusijų rezultatais pasinaudos 2008 m. pavasario Europos Vadovų Taryba svarstydamą naujos kartos tinklų ir interneto klausimus. i2010 laikotarpio vidurio peržiūra turėtų užtikrinti, kad i2010 ir toliau išliks veiksmingu orientaciniu Europos informacinės visuomenės ir žiniasklaidos politikos pagrindu, o jos rezultatais Europa galės visapusiškai pasinaudoti įgyvendinama Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo darbotvarke.

¹⁵ <http://ec.europa.eu/enterprise/ict/taskforce.htm>